

N.º 13.

1763.
19. Luglio

Bolla di Clemente XIII. di nuova erezione della università
delle scienze nella città di Cagliari

matto 2.

Categ. 10.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam
vei memoriam. Divinas, humanasque Scientias conservandi,
et propagandi Studium, quod Praedecessores Nostri e
Beati Petri Cathedra Veritatis magistra adeo impense
coluere, Nos itidem Divinae Sapientiae consilio in ea modo
constituti pari animo foventes omnem curam, sollicitudinemque
nostram adhibemus, ut Populi ad Scientiarum acquisitionem,
et adeptionem invitati, inde disjecta ignorantiae caligine,
Solertes Dominicae Vires Operarii, Validique catholicae
Veritatis assertores, et vindices efficiantur; Cumque
comprobatum, et exploratum sit maximopere ad id
contulisse universarum disciplinarum Scholas ab ipsis
nostro Praedecessoribus Apostolicae Sedis auctoritate
institutas, in quibus non solum Scientias omnes,
bonasque artes addiscendi praebetur incitamentum,
et occasio, verum ea potissimum Adolescentes imbuuntur
doctrina, qua intaminata fides gignitur, coalescit,
tuetur, et roboratur; Ideo Libentissime Scholarum
generalium restitutioni, seu novae potius institutioni
auctoritatis nostrae presidio consulere satagimus, siquidem

anno Domini MDCVj Saulus Pappa V. Braedecesor Moster-
bonae memoriae Philippi III. Hispaniarum Regis, cui
tunc Sardiniae Regnum etiam parebat, nec non ejusdem
Sardinis Ordinum, et Magistratum supplicationibus —
annuens, ne quamplures amplissimae Insulae Adolescentes —
a studiis, quibus alio incumbere debuissent, ob sumptuum,
vel Majoris difficultates, et incommoda distingerentur, —
ad augendum illius Insulae decorem, apostolicis Litteris —
Universitatem Studiorum generalem in Civitate Calaris —
instituit, eique Privilegia omnia addidit, quibus —
Salamantina, Vallisoletana, Complutensis, aliisque in —
Hispaniis Universitates gaudent; Verum, sicut accepimus,
quamquam Scholarum edificium inceptum fuerit, —
habendorumque Studiorum Regulae digestae, quaedam —
etiam praestitutae leges, ac aliqui Scientiarum Professores
essent delecti, ad exitum tamen non modo res non
perductae, sed ne Edes quidem fuerunt etenim ob temporum
Necessitudines, ob bella, aliasque calamitates minime —
datum fuit, ut assignarentur Universitati redditus, —
vel alia saltem ratione, necessariis impendiis consulere-
tur;

Unde, qui hactenus in ea Insula ad Scientiarum gradus,
vel Magisteria, vi Privilegii dicti Pauli Braeduccensis
ascendere visi sunt, privatos sibi ipsis quesierunt
Preceptores; Quare Chanpinus in Christo filius noster
Carolus Emanuel, Sardiniae Rex Illustris publicae
Accademiae opus ad diuturna illinc depellenda mala
unicè necessarium, abjectâ cunctatione omni, ut Statim
exercitatione vigeat, et floreat, veique publicae, et Ecclesiasticae,
tandem exoptatos afferat fructus, penitus perficere
deliberatum habens de extruenda in ipsa Calavis Civitate
commodiori loco Edificii mole, quodque precipuum est,
de annuis redditibus Scientiarum Professoribus assignandis,
ceterisque sustinendis Impendiis plures, quas pollet
prudentiali rationes inijt opportunas; Verum cum eas
ad ingentes sumptus, totque assiduas evagationes
impares esse ambigatur, plurimique intersit ejusdem
publicae Studiorum Universitati, ut illa denuò
Apostolicae Auctoritatis vi restituatur; Ideò ejus, ac itaque
Regis Gentis suae in Apostolicam Sedem pietate, et
devotione rem totam, votaque sua Nobis aperuit

ut plurima etiam Romanorum Pontificum Braedecessorum
Nostrorum exempla imitati, huic operi supremam manum,
atque ex Ecclesiae bonis Dotis supplementum præberemus;
Nos igitur, qui per alias nostras Litteras in accessionem,
et partem dotis mox futuræ Universitatis Præbendam
de Assemini nuncupatam a Canonatu Ecclesiæ Calaritane,
sejungere, et ipsi Universitati ita addicere, et attribuerem
intendimus; ut inde provenientes fructus, curante pro
suo munere Calaritano Archiepiscopo, in Stipendia
Ecclesiasticorum Virorum, sive Secularium, sive Regularium,
qui Theologicas, Canonicas, ac Sacre, et Ecclesiasticæ
Historiæ disciplinas tradant, atque in ejusdem Universitatis
conservandum, ornandumque Sacellum, ejusque opportunos
Ministros impendantur, ejusdem Caroli Emanuelis
Regis tam provida consilia maximè commendantes,
ad Populorum Sardinie utilitatem, atque in Religione,
et Doctrinâ profectum, motu etiam proprio, et ex
certâ scientiâ, deque Apostolicæ potestatis plenitudine
Universitatem Studiorum, et Scientiarum generalem
in dicta Civitate Calaritana a Paulo Braedecessore

praefato institutam, cum omnibus, et singulis jurebus —
illi attributis harum serie innovamus, et quatenus —
opus sit, ut in ejus Scholis bonae Artes, Scientiaeque —
omnes a designandis Lectoribus, et Magistris publice —
doceantur, iterum Apostolica auctoritate evigimus, et —
instituisimus, et juxta ejusdem Pauli Praedecessoris —
Litteras, pro tempore existentem Ecclesiae Calaritanae, —
Archiepiscopum, in perpetuum illius Praesidem, et —
Rectorem itidem perpetuis futuris temporibus —
eligimus, et deputamus, ipsi quoque Universitati praeter —
ea, quae ab eodem Paulo Praedecessore collata fuerunt —
decora, atque ornamenta, illiusque Praesidi, Antecessoribus, —
Lectoribus, Magistris, Professoribus, Alumnis Scholasticis, —
aliisque Personis ei quoquo modo addictis quibuscunque, —
ut omnibus, et quibusvis privilegiis, indultis, Libertatibus, —
favoribus, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, —
prerogativis, honoribus, et praerogativis Romanae, —
Taurinensi, Bononiensi, Salarinae, aliisque per —
Italiam, et Hispaniam similibus publicis Studiorum —
generalium Universitatibus, illarumque Superioribus, —

Lectoribus, Magistris, Doctoribus, Praeceptoribus, Alumnis-
Scholasticis, Procuratoribus, Bidellis, Nuntiis, Officialibus,
Ministris, aliisque Personis in genere, vel in specie —
quomodolibet concessis, non solum ad eorum iustas, sed —
pariformiter, et aequè principaliter in omnibus, et per
omnia uti, potiri, et gaudere, ac insuper eidem
Universitati, ejusque Praesidi, seu Rectori, ut de
Antecessorum Lectorum, aut Magistrorum consilio,
et cum eorum suffragio quoscumque ad illam
accedentes, ac per tempus ut infra statuendum Studiis
ibi vacantes, si Scientiâ, et moribus idoneos esse
comperitum fuerit, in omnibus Scientiis, et facultatibus,
quae in illa Universitate docebuntur, et legentur, ad
Baccalaureatus, Licentiaturæ, Laurea, ac Doctoratus,
nec non Magisterii, et quoscumque solitos gradus,
servatâ tamen in omnibus Decretorum Vienuesis
et Tridentini Conciliorum formâ, juxta laudabiles
quarumvis publicarum Universitatum consuetudines —
promovere, illisque ut post promotionem hujusmodi
solita Insignia deferre, et gestare, et Scientias,

ac facultates, ad quas promoti fuerint publice
docere, et legere, ac interpretari, in iisque disputare,
nec non quoscumque actus gradui, seu gradibus per
eos receptis convenientes gerere, ac alias omnibus, et
singulis Privilegiis, gratiis, favoribus, prerogativis,
et indultis, quibus alii in ceteris Universitatibus
juxta earum ritus, et mores ad Gradus ipsos promoti
de jure, vel consuetudine, aut alias utuntur, potiuntur,
et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere possunt, et
poterunt quomodolibet in futurum, eque, principaliter
uti, potiri, et gaudere libere, et licite possint, et valeant,
ac etiam debeant, et teneantur, eadem auctoritate
concedimus, et indulgemus. Preterea ipsi Archiepiscopo
tamquam Praesidi, seu Rectori, et aliis ejusdem
Universitatis constituendis Directoribus, ut ad
prosperum, et felix illius regimen, et gubernium
procurandum, aptiorique methodo litterae, et
Scientiis ibidem doceantur, ac Religionis prescribantur
peragenda exercitia quasvis Leges, Statuta, et
Ordinationes Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini

Decretis conformes condere, et promulgare, ac pro-
temporum, et rerum opportunitate immutare, et
abrogare, aliaque de novo edere, ac pro earum
observantia adversus Contravenientes poenas condignas
statuere libere, et licite possint, et valeant, plenariam
facultatem eadem auctoritate per presentes tribuimus,
et impertimur; Decernentes eadem praesentes
Litteras, et in eis contenta quaecumque semper firmas,
validas, et efficaces existere, et fore, suisque plenarios,
et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis,
ad quos spectat, et pro tempore quaecumque
spectabit in omnibus, et per omnia plenissime
suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, siquae
in praemissis omnibus per quoscumque Iudices
Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii
Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae
Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice Legatos,
Sedisque Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum
cuilibet quavis aliter iudicandi, et interpretandi
facultate, et auctoritate, iudicari, et definiendi debere

irritum quoque, et inane, si secus super his a
quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter
contigerit attentari, non obstantibus, quatenus opus sit
Constitutionibus, et Ordinationibus, Privilegiis quoque,
Indultis; et Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum
quomodolibet formae concessis, confirmatis, et innovatis,
quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus
sibi plenè, et sufficienter expressis, et de verbo ad
verbum insertis habentes illis aliàs in suo robore
permanens ad praemissorum effectum. haec vice
duntaxat harum quoque serie specialiter, et
expresse derogamus, et derogatum esse volumus
contrariis quibuscumque. Nulli ergò omnino
Hominum liceat Saginam hanc nostrae innovationis,
nostrae Erectionis, institutionis, electionis, deputationis,
concessionis, indulti, facultatum impartitionis, decreti,
et derogationis infringere, vel ei ausu temerario
contrariè; Si quis autem hoc attentare presumpserit,
indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum
Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romę apud Sanctam Mariam Majorem
Anno Incarnationis Domini, Millesimo Septingentesimo
Sexagesimo Tertio, quarto Idus Julii, Pontificatus nostri
anno quinto = Loco Slumbi.

Collatum cum Originali mihi
exhibito ex inde restituto ad usum
Regii Archivii Taurini Die 26. augusti
1760.

Benedictus Ambel Primus
Secretarius Regii Archivii

Collat.

